

**UCHWAŁA NR XX/143/16
RADY MIEJSKIEJ GÓRY
z dnia 4 marca 2016 r.**

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2021**

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2015 r. poz. 1390) uchwała się co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2021 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały
nr XX/143/16
Rady Miejskiej Góry
z dnia 4 marca.2016 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2016–2021**

WSTĘP

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody” [U. Nowakowska, Przemoc kobiet w rodzinie, Warszawa 2008, s. 21]. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. 1390 ze zm.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem życia człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw [H.D. Sasal, Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie, Warszawa 2005, s. 16–19].

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu [L. Tomaszewska, Przemoc wobec kobiet w rodzinie-niezbędnik prokuratora, Warszawa 2007, s. 36–37].

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. Przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
3. Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. Przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. Zaniechanie – to ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm).

Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi:

„§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat”.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Góra ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2016–2021. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

I. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Góra

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Gmina Góra na dzień 31.12.2015r. liczy 20.201 mieszkańców, w tym miasto 12.015, wieś 8.186.

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Górze na koniec października 2015r. wyniosła **1.315** osób.

Z danych Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że na terenie miasta działają 2 grupy Anonimowych Alkoholików tj. Grupa AA „Deziderata” oraz Grupa AA „Tęcza”. Grupa AA „Deziderata” spotyka się w salce katechetycznej przy Kościele św. Katarzyny w poniedziałki, natomiast Grupa AA „Tęcza” spotyka się w piątek w budynku OKF przy stadionie. Na terenie gminy Góra działa Powiatowe Stowarzyszenie Abstynentów „Rodzina i Trzeźwość” oraz Klub Abstynenta „Nowa Przyszłość”, który działa w budynku OKF. Na terenie Góry spotyka się również kobieca grupa współzależnych Al.-Anon, co drugi piątek każdego miesiąca w salce katechetycznej przy kościele św. Katarzyny.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze wynika, że z pomocy społecznej w roku 2015 skorzystało 1.785 osób którym decyzją przyznano świadczenie w ramach zadań zleconych i własnych. W 2015r. założono 29 Niebieskich Kart. Liczba zakończonych procedur NK w 2015r.- 7. Liczba odbytych posiedzeń grup roboczych w celu rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej – 129 spotkań.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

II. Cele główne programu

Tworzenie skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Szczegółowe:

- 1) Ograniczenie skali zjawiska występowania przemocy,
- 2) Zintegrowanie działań podmiotów i instytucji działających na rzecz ograniczenia przemocy,
- 3) Stworzenie systemu informacji na temat umiejętności reagowania wobec przemocy,
- 4) Podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy w rodzinie.

III. Założenia Programu

Realizacja celów Programu zakłada:

- 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- 2) promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy,
- 3) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

IV. Program jest spójny z Programami:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy,
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Góra na lata 2013-2018,
- Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkomanii dla gminy Góra.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. 1390),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2015r. poz.163 ze zm.),
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity z Dz.U.2015 poz.1286 ze zm..)

V. Zasoby Gminy Góra w zakresie realizacji Programu:

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:
 - Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - Komenda Policji,
 - Miejsko - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - PCPR,
 - Punkt Informacyjno-Konsultacyjny
 - Straż Miejska,
 - placówki oświatowo-wychowawcze,
 - Zakład Opieki Zdrowotnej,
 - organizacje pozarządowe,
 - parafie,
 - wolontariat.

VI. Mocne strony i zagrożenia w realizacji zadań:

1. Mocne strony

- Działanie Zespołu Interdyscyplinarnego,
- Posiadanie pomieszczenia dla ofiary przemocy(OKF- 1 pokój),
- Dobra znajomość środowiska-pracownicy socjalni,
- Dobrze przygotowana kadra w poszczególnych instytucjach,
- Baza lokalowa do zagospodarowania czasu wolnego (sale, orliki, itp.).

2. Słabe strony

- Brak spójnego systemu współpracy między podmiotami,
- Niska świadomość społeczeństwa o prawach osoby krzywdzonej oraz ogólne przyzwolenie na poniżanie,
- Brak dostatecznej ilości miejsc w Ośrodkach Wsparcia,
- Ograniczona ilość organizacji pozarządowych działających na rzecz ofiar przemocy,
- Małe zainteresowanie programami korekcyjno-edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

VII. Realizacja celów Programu

CEL 1

Ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Góra

Działania:

1. Kontynuacja działalności funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego, w celu szybkiego podejmowania działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowania i realizacji działań pomocowych.
2. Współpraca w ramach zespołu interdyscyplinarnego:
 - pracownicy socjalni,
 - przedstawiciele oświaty,
 - przedstawiciele policji,
 - kuratorzy sądowi,
 - przedstawiciele Miejsko- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - przedstawiciele ochrony zdrowia,
 - przedstawiciele organizacji pozarządowych,
 - inni w zależności od zasobów,
 - diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
 - opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
 - rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
 - monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,
 - dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
 - podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
 - inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą,
 - udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych.

Podmioty realizujące działanie:

- placówki oświatowo-wychowawcze,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
- inne, w zależności od zasobów gminy.

Wskaźniki:

- liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty,
- liczba zakończonych procedur Niebieskiej Karty,

- liczba posiedzeń grup roboczych.

CEL 2

Zintegrowanie działań podmiotów i instytucji działających na rzecz ograniczenia przemocy

Działania:

1. Diagnozowanie przemocy.
2. Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych.
3. Przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc.
4. Wspieranie rodzin z problemem uzależnień i przemocą poprzez pomoc w przygotowywaniu pozwów Sądów i Prokuratury.
5. Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku.

Podmioty realizujące działanie:

- Policja,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
- Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- przedstawiciele oświaty,
- PCPR.

Wskaźniki:

- Liczba sprawców przemocy objętych programem korekcyjno-edukacyjnym,
- Liczba osób kończących udział w programie korekcyjno-edukacyjnym,
- Formy pomocy udzielonych ofiarom przemocy w rodzinie,
- Liczba udzielonych informacji, porad i konsultacji.

CEL 3

Stworzenie systemu informacji na temat umiejętności reagowania wobec problemu przemocy

Działania:

1. Udzielanie informacji:
 - dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia,
 - na temat pozyskania zaświadczenia lekarskiego,
 - na temat praw osób będących ofiarami przemocy,
 - sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych,
 - rozpowszechnianie telefonu zaufania „Niebieska Linia”, „Pomarańczowa Linia”.
2. Zamieszczenie informacji o funkcjonowaniu Zespołu Interdyscyplinarnego na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze.
3. Prowadzenie działań kampanii informacyjnych i edukacyjnych w środowisku lokalnym,

Podmiot realizujący działanie:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Policja.

4. Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy:

- podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”,
- przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego.

Podmioty realizujące działanie:

- Policja,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
- Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- przedstawiciele oświaty,
- PCPR.

5. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

Podmioty realizujące działanie:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Policja,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny.

Wskaźniki:

- Liczba osób, którym udzielono wsparcia instytucjonalnego.

Cel 4

Podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy w rodzinie

Działania:

1. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy:

- propagowanie skutecznych sposobów powstrzymania przemocy,
- obalanie mitów na temat przemocy,
- szkolenia na temat przemocy,
- prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych,
- wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,
- dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków.

Podmioty realizujące działanie:

- placówki oświatowo-wychowawcze,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Wskaźniki:

- Działania i przedsięwzięcia,
- Liczba szkoleń na temat przemocy.

VIII. Prognozowane efekty.

Zakładamy, iż realizacja Programu w latach 2016-2021 przyczyni się do

- pogłębienia wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej
- udzielenie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- systematycznej edukacji środowiska lokalnego na temat przemocy w rodzinie
- zbudowaniu systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.

IX. Monitoring i ewaluacja

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość, która będzie dotyczyć danych uzyskanych na koniec każdego roku realizacji Programu. Ewaluacja pozwoli na dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w Gminie Góra. Ewaluację Programu prowadzić będzie Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z wszystkimi instytucjami realizującymi Program.

X. Zakończenie

Przemoc w rodzinie to zjawisko które nigdy nie powinno mieć miejsca. Niestety przemoc w rodzinie występuje od zawsze i nigdy całkowicie nie zniknie. Nie oznacza to jednak że nie należy podejmować działań mających na celu zmniejszenie skali tego zjawiska. Wręcz przeciwnie.

Osiągnięcie zawartych w Programie celów umożliwi dobra współpraca jednostek i podmiotów działających na rzecz osób i rodzin. Program nie jest dokumentem zamkniętym i będzie podlegał modyfikacji w zależności od pojawiających się nowych potrzeb i możliwości.